

פרק א

א. ויהי דבר ה' אל יונה בן אַמְתִּי לֵאמֹר:

ב. קום לך אל נינוּה העיר הגְדוּלָה, וקרא עליה - את הקריאה הכתובה לקמן: "עוד ארבעים יום ונינוּה נהפכת",

פי עלתה רעתם לפני:

ג. ויקם יונה לברח תרשישה - בקש יונה לברוח לתרשיש, מפני שלא רצה לנבא על נינוּה, שמא יחזרו בתשובה, ויהיה קטרוג על ישראל שלא שבים,

מלפני ה' - לברוח מא"י, שהיא לפני ה', לתרשיש, שמחוץ לא"י היא, ואין שורה שם הנבואה,

וירד יפו, וימצא אניה העומדת להפליג לתרשיש, יפו, ומצא אניה העומדת להפליג לתרשיש,

ויתן שכרה - נתן שכר הנסיעה,

וירד בה, לבוא עמהם תרשישה מלפני ה':

ד. וה', הטיל רוח גדולה אל הים, ויהי סער גדול בימים,

והאניה חשבה להשבר - עד שחשבו אנשי האניה, שעומדת היא להשבר ולטבוע.

ה. וייראו המלחים - פחדו מנהיגי האניה מהסערה המתחזקת,

ויזעקו איש אל אלהיו - איש איש לאלוהים שלו,

ויטלו את הפלים אשר באניה אל הים, להקל מעליהם - להקל את הנהגת האניה,

ויונה ירד אל ירפתי הספינה - אל אחד מצדדי האניה,

וישכב וירדם:

ו. ויקרב אליו רב החבל, ויאמר לו, מה לך נרדם, קום קרא אל אלהיך,

אולי יתעשת האלהים לנו - יתרצה האלוקים לרחם עלינו,

ולא נאבד:

ז. ויאמרו איש אל רעהו,

לכו ונפילה גורלות - בואו ונפיל ביננו גורל, (שראו, ששאר הספינות הסמוכות להם, שטות בשלוח, ורק סביב ספינתם - רוגשת הסערה)

ונדעה בשלמי הרעה הזאת לנו - ונדע, בגלל מי באה עלינו הרעה הזו,

ויפלו גורלות, ויפל הגורל על יונה:

ח. ויאמרו אליו, הגידה נא לנו, באשר למי הרעה הזאת לנו - למי חטאת, שבאה עלינו הרעה הזו,

מה מלאכתך - שמא במלאכתך חטאת,

וימאין תבוא מה ארצך - שמא אנשי ארצך חטאו,

ואי מזה עם אתה - שמא עמד חטאו.

ט. ויאמר אליהם עברי אנכי,

ואת ה' אלהי השמים אני ירא, אשר עשה את הים ואת היבשה - מהי יתי אני ירא, ואין במלאכתי רמיה ועול.

י. וייראו האנשים יראה גדולה - פחדו פחד גדול,

ויאמרו אליו, מה זאת עשית, פי ידעו האנשים פי מלפני ה' הוא ברח, פי הגיד להם:

יא. ויאמרו אליו מה נעשה לך, וישתק הים מעלינו - מה נעשה כדי שישתוק הים מסערתו,

פי הים הולך וסער - שהסערה הלכה והתגברה.

יב. ויאמר אליהם, שאוני והטילני אל הים - קחו אותי והשליכו אותי אל הים,

וישתק הים מעליכם,

פי יודע אני פי בשלי הסער הגדול הזה עליכם - כי יודע אני, כי בגלל חטאי הסערה באה עליכם.

יג. ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה, ולא יכלו - התאמצו לחתור אל היבשה, ולא הצליחו,

פי הים הולך וסער עליהם:

יד. ויקראו אל ה' ויאמרו, אנה ה', אל נא נאבדה, בנפש האיש הזה, ואל תתן עלינו דם נקיא - אל נא ה', יחשב עלינו עון השלכתו אל הים,

פי אתה ה', באשר חפצת עשית - כי אתה ה', חפצת להענישו, ומפני כך הבאת הסערה עלינו.

טו. וישאו את יונה, ויטלוהו אל הים,

ויעמד הים מזעפו - הפסיק סערת הים.

טז. וייראו האנשים יראה גדולה את ה',

ויזבחו זבח לה' - אחר שישבו ליבשה,

ויזרו נדרים - לעשות צדקות.

פרק ב

א. וימן ה' - זימן ה',

דג גדול, לבלע את יונה, ויהי יונה במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות:

ב. ויתפלל יונה אל ה' אלהיו ממעי הדגה - התפלל לה' ממעי הדג.

ג. ויאמר, קראתי מצרה לי אל ה', ויענני - קראתי בצרתי אל ה', וענה לי ה',

מבטן שאול שועתי - מבטן הדג, שהוא לי כשאול, צעקתי אליך ה',

שמעת קולי - ויודע אני, שתשמע תפילתי ותצילני¹.

¹ אחר שראה יונה, שנשאר בחיים, ידע שיצא ממעי הדג בשלום. (רד"ק)

פרק ג

א. וַיְהִי דְבַר ה' אֶל יוֹנָה שְׁנִית לְאֹמֹר:
 ב. קוּם לֶךְ אֶל נִינְוָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה, וּקְרָא אֵלֶיהָ
 אֶת הַקְּרִיאָה אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ:
 ג. וַיִּקֶּם יוֹנָה וַיֵּלֶךְ אֶל נִינְוָה כְּדִבְרֵי ה', וַנִּינְוָה
 הִיְתֶה עִיר גְּדוֹלָה לְאֱלֹהִים,
 מִהֵלֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים - אֹרֶכָה מִקְצֵה לְקִצָּה,
 מֵרַחֵק הַלִּיכָה שֶׁל שְׁלוֹשָׁה יָמִים.
 ד. וַיַּחַל יוֹנָה לְבֹא בְעִיר, מִהֵלֶךְ יוֹם אֶחָד -
 הַתְּחִיל יוֹנָה לִלְכֹת בְּעִיר, עַד שֶׁהֵלֶךְ שְׁלִישׁ
 מֵאוֹרֶכָה שֶׁל הָעִיר,
 וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר, עוֹד אֲרַבְּעִים יוֹם וַנִּינְוָה נִהְפָּכֶת:
 ה. וַיֹּאמְרֵנוּ אַנְשֵׁי נִינְוָה בְּאֱלֹהִים,
 וַיִּקְרְאוּ צוּם - הַכְרִיזוּ עַל צוּם,
 וַיִּלְבְּשׁוּ שָׂקִים, מִגְּדוֹלָם וְעַד קְטָנָם:
 ו. וַיִּגַע הַדְּבַר אֶל מֶלֶךְ נִינְוָה - הַגִּיעַ הַשְּׁמוּעָה עַל
 נְבוֹאֹת יוֹנָה, אֶל מֶלֶךְ נִינְוָה,
 וַיִּקֶּם מִפְּסָאוֹ - לִשְׁבֹת עַל הָאָרֶץ,
 וַיַּעֲבֵר אֲדָרְתּוֹ מֵעָלָיו - הוֹרִיד מֵעָלָיו אֶת לְבוֹשׁ
 הַמַּלְכוּת,
 וַיֵּכֶס שָׂק, וַיֵּשֶׁב עַל הָאֶפֶר:
 ז. וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר בְּנִינְוָה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וַיִּגְדְּלוּ
 לְאֹמֹר - הַכְרִיזוּ הַכְרֹזָה בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וּשְׂרִיו,
 הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה, הַבְּקָר וְהַצֹּאן, אֵל יִטְעֲמוּ
 מֵאוֹמָה,
 אֵל יָרְעוּ - הַבְּהֵמוֹת בְּמַרְעָה,
 וּמִיָּם אֵל יִשְׁתּוּ:
 (צִוְיָה לַעֲנוֹת אֶת הַבְּהֵמוֹת, ע"מ לַעֲוֹר אֶת הָאֲנָשִׁים לַתְּשׁוּבָה)
 ח. וַיִּתְפַּסּוּ שָׂקִים הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה, וַיִּקְרְאוּ אֶל
 אֱלֹהִים בְּחִזְקָה, וַיֵּשְׁבוּ אִישׁ מִדְּרָכּוֹ הַרְעָה,
 וּמִן הַחֲמֵס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם - וּמִהַגְּזֵל שִׁעְשׂוּ
 בְּכַפֵּיהֶם.
 ט. מִי יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנָחַם הָאֱלֹהִים - מִי יוֹדֵעַ, אוֹלֵי
 יָשׁוּב הִי מִכְעָסוֹ וַיִּתְחַרֵּט מֵהֲרַעָה,
 וְשָׁב מִחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא נֹאבֵד:
 י. וַיִּרְא הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, כִּי שָׁבוּ מִדְּרָכָם
 הַרְעָה, וַיִּנְחַם הָאֱלֹהִים עַל הַרְעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
 לַעֲשׂוֹת לָהֶם, וְלֹא עָשָׂה:

ד. וַתִּשְׁלִיכֵנִי מִצּוֹלָה בְּלִבִּי יָמִים - בַּעוֹמֵק וּבִלְבַב
 הַיָּם,
 וְנָהָר יִסְבְּבֵנִי - מִי הִנְהַר הַזּוֹרְמִים אֶל הַיָּם
 סוֹבְבִים אוֹתִי,
 כָּל מִשְׁפָּרִיךְ וְגִלְיִן עָלַי עָבְרוּ - כָּל הַגְּלִילִים
 הַנִּשְׁבְּרִים בַּיָּם, עָלַי עָבְרוּ.
 ה. וְאֲנִי אֲמַרְתִּי - וְאֲנִי חֲשַׁבְתִּי, כִּשֶׁהֲשַׁלִּיכוּ אוֹתִי
 אֶל הַיָּם,
 נִגְרַשְׁתִּי מִמְּנֵד עֵינַיךְ - שִׁגְרַשְׁתָּ אוֹתִי מִנִּגְד עֵינֶיךָ,
 וְהִסַּרְתָּ הַשְּׂגַחְתֶּךָ מִמֶּנִּי,
 אַךְ אוֹסִיף לְהִבִּיט אֶל הַיָּם קְדוֹשְׁךָ - אַךְ כַּעֲתָה,
 שְׁעִשִׂית עִימִי הַנֶּס וְהַצִּלְתָּ אוֹתִי עִיּוֹ הַדָּג, אוֹסִיף
 לְהִבִּיט לְבֹא אֶל הַיָּם קְדוֹשְׁךָ, וְלִהְיוֹדוֹת לְךָ שֵׁם.
 ו. אֶפְפוּנֵי מַיִם עַד נֶפֶשׁ - מִי הַיָּם סוֹבְבִים אוֹתִי,
 עַד שֶׁכִּמְעוֹט נִפְשִׁי יוֹצֵאת וּמֹתָהּ,
 תִּהְיוּ יִסְבְּבֵנִי - מִי הַתְּהוֹמוֹת סוֹבְבִים אוֹתִי,
 סוּף, חֲבוּשׁ לְרֹאשִׁי - כִּשֶׁהֲדָג שֵׁט בַּיָּם, נִקְשֶׁר
 הַסּוּף (מִיָּן צִמַח הַגְּדֵל בַּמַּיִם) בְּרֹאשׁ הַדָּג, וְכֵאֵילוֹ קֶשׁוֹר
 בְּרֹאשׁ יוֹנָה.
 ז. לְקַצְבֵי הַרִים יִרְדְּתִי - לְקַצֵּה הַהָרִים שְׁבִים -
 יִרְדְּתִי, (לְקַרְקַעִית הַיָּם),
 הָאָרֶץ, בְּרַחֲמֶיהָ בְּעַדֵי לְעוֹלָם - כֵּאֵילוֹ סִגְרָה הָאָרֶץ
 אֶת עֲצֵמָה בְּבִרְיָחִים כְּנִגְדֵי, שֶׁלֹּא אוֹכֵל לַעֲלוֹת
 מֵהַיָּם לְעוֹלָם,
 וַתַּעַל מִשְׁחַת חִיּוֹ, הִיא אֱלֹהֵי - הַעֲלָה אוֹתִי
 מִהַקֶּבֶר (מִבֶּטֶן הַדָּג, שֶׁהוּא לִי כְבוֹד הַקֶּבֶר) לִיבִשָּׁה.
 ח. בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נֶפֶשִׁי - כִּשֶׁנִּפְשִׁי עֲטוּפָה בְּצֵרָה,
 אֶת הִיא זְכָרְתִּי - לְהַתְּפַלֵּל לְפָנֶיךָ,
 וַתְּבֹא אֵלַיךְ תְּפִלָּתִי אֶל הַיָּם קְדוֹשְׁךָ:
 ט. מִשְׁמָרִים הַבְּלִי שָׁוָא - אֲנָשִׁי הָאֲנִיָּה,
 הַעוֹבְדִים עִיּוֹ שֶׁהִיא הַבֵּל וְשׁוֹא,
 חֲסָדָם יַעֲזֹבוּ - יוֹדֵעַ אֲנִי, שֶׁחֲסָדָם שֶׁנִּדְרָו לַעֲשׂוֹת,
 יַעֲזֹבוּ וְלֹא יִקְיִימוּ.
 י. וְאֲנִי, בְּקוֹל תְּוֹדָה אֲזַבְּחָה לְךָ - אַךְ אֲנִי, אֲזַבַּח
 לְךָ זִבְחִים וְאִשָּׁה לְפָנֶיךָ קוֹלִי בְּתוֹדָה,
 אֲשֶׁר נִדְרַתִּי אֲשַׁלְּמָה - וְאִשֶׁר נִדְרַתִּי - אֲשַׁלֵּם,
 יְשׁוּעָתָה לֵה' - עַל הַיְשׁוּעָה שֶׁתּוֹשִׁיעַ אוֹתִי.
 יא. וַיֹּאמֶר ה' לְדָג - צִוּוּהָ הִיא עַל הַדָּג,
 וַיִּקְרָא אֶת יוֹנָה אֶל הַיָּבֵשָׁה:

פרק ד

א. ויַרְע אֶל יוֹנָה רָעָה גְדוֹלָה - היה רע בעניו שנחם ה' על הרעה, ויַחַר לוֹ - שמא יהיה קטרוג על ישראל שלא שבו בתשובה לה'.

ב. וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה' וַיֹּאמֶר, אָנֹכָה ה', הֲלוֹא זֶה דְבָרִי - הלא כך חשבתי בתחילה, שישוּבו בתשובה ותרחם עליהם, עַד הַיּוֹתֵי עַל אֲדַמְתִּי - בעוד הייתי בא"י, עַל כֵּן קִדַּמְתִּי לְבָרַח תַּרְשִׁישָׁה - ולכן הקדמתי וברחתי לתרשיש, כִּי יִדְעֵתִי כִּי אֲתָה אֵל חַנוּן וְרַחוּם אַרְךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְנָחֵם עַל הַרְעָה:

ג. וַעֲתָה ה' קַח נָא אֶת נַפְשִׁי מִמֶּנִּי, כִּי טוֹב מוֹתִי מִחַיִּי - שלא אראה ברעה שתבוא על ישראל.

ד. וַיֹּאמֶר ה' הֲהִיטֵב חָרָה לָךְ - ועוד אראה לך, שלא בדין הוא, שחרה לך על כך.

ה. וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן הָעִיר וַיֵּשֶׁב מִקְדָּם לָעִיר - ממזרח לעיר, וַיַּעַשׂ לוֹ שֵׁם סִפָּה וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בְּצַל עֵד אֲשֶׁר יִרְאֶה מֶה יִהְיֶה בְּעִיר - אולי ישוּבו להרע ויענשו.

ו. וַיִּמַן ה' אֶל־הַיָּם קִיקִיּוֹן - זימן ה' ליונה, קיקיון, (מין צמח שעליו גדולים) וַיַּעַל מֵעַל לַיּוֹנָה לְהִיזוֹת צַל עַל רֹאשׁוֹ - לעשות צל על ראש יונה,

לְהַצִּיל לוֹ מִרְעָתוֹ - להצילו מחום השמש, (שיבשו עצי הסוכה שמעליו) וַיִּשְׁמַח יוֹנָה עַל הַקִּיקִיּוֹן שִׁמְחָה גְדוֹלָה:

ז. וַיִּמַן ה' אֶל־הַיָּם תּוֹלַעַת בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר לְמַחֲרַת - זימן ה' תולעת בעלות השחר למחרת, וַתֵּךְ אֶת הַקִּיקִיּוֹן וַיִּיבֶשׁ - חתכה בפיה את הקיקיון סמוך לקרקע, ועל ידי כך נפסק מקור חיותו, והתיבש.

ח. וַיְהִי כַּזֶּרֶחַ הַשָּׁמֶשׁ, וַיִּמַן אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חַרְשִׁישִׁית - זימן ה' רוח מזרחית מרעישה מאוד ומחרשת אזנים, (חַרְשִׁישִׁית - שמלבד רעש הרוח, לא שומעים דבר) וַתֵּךְ הַשָּׁמֶשׁ עַל רֹאשׁ יוֹנָה - הכתה השמש על ראש יונה, וַיִּתְעַלֵּף - עד שכמעט יצאה נפשו ממנו, וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ לָמוֹת - בקש למות, וַיֹּאמֶר טוֹב מוֹתִי מִחַיִּי:

ט. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל יוֹנָה הֲהִיטֵב חָרָה לָךְ עַל הַקִּיקִיּוֹן, וַיֹּאמֶר הִיטֵב חָרָה לִי עַד מוֹת - מאוד חרה לי עד שאמרת טוב מותי מחי.

י. וַיֹּאמֶר ה' אֲתָה חִסַּתְתְּ עַל הַקִּיקִיּוֹן אֲשֶׁר לֹא עָמְלָת בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתּוֹ, שָׁבוּ לַיִּלָּה הֲיָה וּבֹן לַיִּלָּה אֲבָד:

יא. וַאֲנִי לֹא אָחוּס, עַל נִינּוּהָ הָעִיר הַגְּדוֹלָה, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהּ הַרְבֵּה מִשָּׁתִּים עֶשְׂרֵה רְבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין יְמִינוֹ לְשִׁמְאֻלוֹ - שיש בה יותר מ - 12 ריבוא (120,000) קטנים, שלא יודעים להבחין בין טוב לרע, ואבותיהם הלא שבו בתשובה, ולא ארחם עליהם !!

וּבַהֲמָה רַבָּה: